

Babiš se bojí současného společenského systému, proto se snaží o ovládnutí státu

19.6.2026 - | Transparency International ČR

Koaliční vláda ve složení ANO, SPD a Motoristé vedená premiérem Andrejem Babišem (ANO) překonala 15. června půl roku u moci.

Za šest měsíců se pokusila naplnit celou řadu více či méně obávaných scénářů zhmotňujících se v nezpochybnitelné snaze o tzv. „state capture“, čili ovládnutí státu. Vše se projevuje mimo jiné v ohýbání současných pravidel, tvorbě nové legislativy vyhovující úzké elitě vládních politiků a ignorování Babišových kauz. Hlavním cílem premiéra a oligarchy v jedné osobě je pojistit si svůj soukromý byznysový prospěch na úkor veřejného zájmu a daňových poplatníků. Babiš tak bezesbytku naplňuje vlastní marketingové heslo „Ano, bude líp“, ale dodejme, hlavně jemu. Mezitím on a jeho vláda bez skrupulí demontují právní stát v přímém přenosu a unášejí ho vlastním občanům. Podrobně aktuální vývoj rozebírá ve svém komentáři výkonný ředitel Transparency International ČR (TI) David Kotora.

Vezměme to nejprve popořádku, protože lidská paměť je přehlčena mnoha podněty a informacemi a také ráda zapomíná. Andrej Babiš v období 2014-2017 zastával pozici ministra financí ve vládě Bohuslava Sobotky (tehdy ČSSD). Posléze v letech 2017-2021 vykonával funkci předsedy vlády, kterou udržel v koalici se sociálními demokraty a s „tichou“ podporu KSČM.

V té době jsme již byli svědky – i díky zjištěním a podnětům české kanceláře protikorupční organizace Transparency International – Babišova kolosálního střetu zájmů nejen v Česku, ale i v EU. Babiš zatím hovořil „o kampani, spiknutí EU a opozice, a zkorumpovaných neziskovkách“.

Nakonec se ale ukázalo se, že jeho svěřenské fondy AB prive trust I a II byly jen klamavou schránkou a hrou na řešení střetu zájmů. Evropská komise i české soudy následně potvrdily, že jeho společnosti neoprávněně čerpaly veřejné prostředky a ty mají být také do státního rozpočtu navraceny.

Dodejme, že kauza Babišova střet zájmů se například odrazila i v postupném bodovém a pozičním sestupu Česka v rámci globálního Indexu vnímání korupce (Corruption Perceptions Index – CPI). Ten každoročně vydává mezinárodní sekretariát Transparency International v Berlíně a před střetem zájmů premiéra varuje i v tom současném za rok 2025.

Ovládnutí státu (v anglickém jazyce „state capture“) je jednou z nejrozšířenějších forem korupce. Dochází k němu tehdy, když firmy, instituce nebo mocní jednotlivci využívají korupční praktiky – například „kupování“ zákonů, jejich novel, vládních nařízení či soudních rozhodnutí, stejně jako nelegální financování politických stran a kandidátů – k tomu, aby ovlivňovali a formovali veřejné politiky, právní prostředí a ekonomiku země ve svůj vlastní prospěch.

Co se v „politickém mládí“ naučíš...

První ostré pokusy o „state capture“ jsme viděli již před více než šesti lety v průběhu pandemie Covid-19. Instituce pod vedením rádoby protikorupčního hnutí ANO předstíraly v příkrém kontrastu s rozhodnutím Evropské komise, že střet zájmů svého předsedy nevidí a vše smetly ze stolu. Stejně tak se snažily zahladit i předražené nákupy zdravotnického vybavení.

Tenkrát se totiž Babišova vláda pokusila ve stavu legislativní nouze – proces přijetí zákona je zkrácen

z měsíců na dny – vpašovat do návrhu zákona o evidenci skutečných majitelů výjimku pro svěřenské fondy, což nakonec díky veřejnému tlaku neprošlo.

Další pokus přišel záhy v souvislosti s novelizací zákona o zadávání veřejných zakázek. Opět se mělo jednat o legislativní sprint bez jakéhokoliv mezirezortního připomínkového řízení v době covidové, který by veřejné rozpočty vystavil korupci.

Tehdy zájem médií a občanské společnosti pomohl tyto de facto prokorupční snahy zastavit. Tento vzorec si ale zapamatujeme. Bude se ještě hodit, protože Babiš ho stále nese s sebou.

Prozatímní tečku za touto kapitolou ovládnutí státu a vystavení účtu ze strany občanů udělaly sněmovní volby v říjnu 2021, které Babiš prohrál.

... jako když v „politickém stáří“ najdeš

Čtyřletá opoziční „pauza“ umožnila Babišovi konsolidovat síly a připravit strategii návratu k moci. Což nebylo zase tak těžké, když vezmeme v úvahu působení koaličního kabinetu (ODS, TOP 09, KDU-ČSL, STAN a Piráti do září 2024) expremiéra Petra Fialy (ODS).

Vzpomeňme si, jak Fiala například zuby nehty chránil svého ministra spravedlnosti Pavla Blažka (dříve ODS), který je aktuálně trestně stíhán v bitcoinové kauze. Korupční případ Dozimetr také nepomohl s deklarovaným slibem „změny“ údajně vedoucím k vyšší politické integritě.

A konečně neschopnost systematicky omezovat korupci a absence vůle zacelovat zásadní mezery prokázaly, že Fialův kabinet v tomto selhal na plné čáře.

Návrat Babiše do Strakovy akademie se téměř rok před sněmovními volbami 2025 jevil jako nevyhnutelnost. Co naplat, že jeho současná vláda působí na mnohé jako déjà vu a očekávalo se, že s ní přijdou problémy.

Opět se řeší střet zájmů premiéra a oligarchy v jedné osobě, a to prakticky denně. Znovu se do věci vkládá i Evropská komise. Zase Transparency podává podnět do Bruselu.

□ Transparency se podnětem obrací na instituce EU v souvislosti se střetem zájmů premiéra Andreje Babiše (ANO)□

□ <https://t.co/xakabHSFAS> [pic.twitter.com/52r5eHSa8s](https://t.co/pic.twitter.com/52r5eHSa8s)

— Transparency International □□ (@Transparency_CZ) June 3, 2026

Tam, kde Fialova bývalá vláda nenašla koaliční konsenzus a odvahu pro potřebné systémové změny, třeba v podobě reformy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) nebo nutné úpravy protikorupční legislativy, ta nynější Babišova odvahu systém a zákony měnit má. Jen to není ve veřejném zájmu, a staví si tím ochranný štít pro své „poklidné vládnutí“ s benefity placené z daní nás všech.

Oproti jeho předchozímu premiérskému funkčnímu období můžeme vidět jistou odbržděnost doprovázenou varovnými signály a vyloženě rizikovými rozhodnutími. Koaličními partnery jsou už jen loajální postavy, které si s integritou a politickou kulturou nelámou hlavu a dennodenně bagatelizují premiérův střet zájmů a související kauzy.

Babiš se také poučil a postupuje jako z pomyslného manuálu: „*Jak ovládnout stát v několika krocích*“. Premiér se netají, že velkou inspirací mu je Maďary nedávno ve volbách odmítnutý Viktor Orbán (FIDESZ), se kterým ANO tvoří frakci Patriots for Europe v Evropském parlamentu.

☐☐☐☐ Some things don't change. In Brussels with Prime Minister @AndrejBabis.
pic.twitter.com/YocLII6OEB

— Orbán Viktor (@PM_ViktorOrban) June 18, 2026

Lídr ANO dlouhodobě sympatizuje také se slovenským předsedou Robertem Ficem (SMER). Ten právě po Orbánovi převzal pomyslnou štafetu trojského koně v rámci EU ve službách ruského vůdce Vladimira Putina.

Krok za krokem k oligarchii...

Oligarcha Babiš nyní postupuje systematicky, promyšleně a velmi ostře. Od nástupu k moci jeho vláda zahlcuje veřejných prostor a různé sektory vypouštěním pokusných balonků. Vytváří tak mlhu, aby načas překryla signál, tedy to prioritní, na čem opravdu záleží a co hodlá prosadit.

Krokem číslo jedna bylo zajistit si imunitu před zřejmým rozsudkem vinen v kauze Čapí hnízdo. Doplním, že se v tomto případě jedná o dočasnou beztrestnost s ohledem na mandát současné Sněmovny, rozhodně tak tento dotační evergreen ještě neskončil.

Druhým krokem je rozložení veřejnoprávních médií. To se vládě daří, protože už jen samotná debata o snížení rozpočtu vytváří tlak. Ten se nyní proměnil do konkrétního vládního rozhodnutí o zrušení koncesionářských poplatků. Souběžně se stupňují verbální útoky vůči novinářům z dalších mediálních domů, i těch soukromých. Toho si všímají ve svém reportu už i Reportéři bez hranic.

Pokud si někdo stále myslí, že cílem je ušetřit peníze pro státní kasu, a ne se zbavit nepohodlných novinářů z České televize a Českého rozhlasu, tak se stačí podívat, kolik, že to má pro srovnání vrátit koncern Agrofert do státního rozpočtu (cca 7,5 miliardy korun) – proti čemuž Babiš ostře bojuje prostřednictvím svého ministra zemědělství Martina Šebestyána (za SPD). K tomu se ještě za chvíli dostaneme.

Krokem třetím je hledání nepřítele a dehonestace občanské společnosti. Pokus s tzv. „*ruským zákonem*“ sankcionovat a vytvořit seznam nepohodlných lidí a subjektů nejen z nevládního sektoru, ale také z akademického světa, otevřel prokremelská stavidla. Vládní koalice se schovává za transparentnost, přitom chce jen ostrakizovat své kritiky. První pokus se podařilo zatím zastavit. Nový návrh legislativy jistě přijde, jen v přepracované podobě.

☐Premiér Babiš nás znovu označil za „zkorumpovanou neziskovku Transparency Internacionál“, protože řešíme jeho střet zájmů. Když chybí argumenty, přichází útoky. To nás neumlčí. Nejlepší reakcí na podobné lži je podpora naší protikorupční práce ☐
Díky!
☐<https://t.co/flB4nNK9kJ> pic.twitter.com/JHJW96mmkp

— Transparency International ☐☐ (@Transparency_CZ) May 29, 2026

Další, čtvrtý krok, je zpolitizování státní služby a dosazení poslušných úředníků. Určité organizační změny jsou s příchodem nové vlády přirozené, protože ta potřebuje vykonávat agendu, s níž ji občané do funkce zvolili. To se ovšem nesmí rovnat rozvracení a paralýze státní správy, jejíž nezávislost a kontinuita jsou důležitými aspekty fungování státu.

To se nyní projevuje třeba v chaotických přesunech různých expertních rad, které mají v portfoliu mimo jiné ochranu lidských práv, duševní zdraví či závislostí, z Úřadu vlády na dílčí ministerstva.

Z našeho mapování vyplývá, že počet výměn ve vedení různých institucí, úřadů a státních podniků násobně převyšuje přístup předešlých vlád. Transparency o tom bude brzy informovat.

Babišova vláda tak volí agresivnější přístup formou zrušení zákona o státní službě a vytvoření nového zákona o státních zaměstnancích.

Důsledkem bude zbavení ochrany úředníků a odbourání nezávislosti státní správy. Vše opět vede k soukromému byznysu premiéra, protože tito lidé budou také rozhodovat o dotacích či veřejných zakázkách i pro Babišovy firmy.

Státní službě hrozí, že přijde o další zkušené profesionály a dojde k jejímu částečnému ochromení. Veřejnost to nepocítí okamžitě dnes či zítra, ale v budoucnu se to jistě odrazí v kvalitě a rychlosti úřadů a státních institucí i v důvěře vůči nim.

... protože střet zájmů opět středem pozornosti

Nejnovějším pokusem, a tedy dalším krokem jako z manuálu pro autoritáře, je návrh vládních poslanců týkající se novely zákona o střetu zájmů. Ta obsahuje rizikové návrhy v podobě falešného odstranění střetu zájmů u předsedy vlády, zkracuje lhůtu pro zpětné vymáhání veřejných prostředků z deseti na čtyři roky, a další korupční perly.

Snahou je tak opět dostat Babiše ze spárů střetu zájmů, který doposud nevyřešil, ani skrze jeho nový svěřenský fond RSVP Trust.

□ Zveřejňujeme celý text pravidel svěřenského fondu, který Andrej Babiš doteď tajil a obvinil mě, že jsme zkorumpovaní.

□ Z listiny plyne, že hned po konci Babiše ve vládě holding ovládne rodina. □ Dle expertů tak Babiš přes sliby nevyřešil střet zájmů. <https://t.co/fsncbY5ajB>

— Lukáš Valášek (@lukasvalasek) February 4, 2026

Většina těchto legislativních změn má jedno společné, jde o poslanecké návrhy. Ty umožňují vyhnout se mezirezortnímu připomínkovému řízení zajišťujícím tolik potřebnou expertní diskusi nad dopadem zákonů a zejména pak vycizelování možných chyb.

Kvalita předkládaných návrhů je také různá, jednou je to legislativní paskvil, jindy narazí u Evropské komise a na pravidla EU.

Ve zkratce, tato vláda má obavu z kontroly a kritiků. Babiš otevřeně dává najevo, že se bojí současného společenského systému a chce ho změnit k obrazu svému. I přes tvrdé otřesy nicméně Česko prozatím pevně stojí na demokratických principech a hodnotách právního státu.

Premiérovu počínání nesleduje jen Evropská komise, ale také soukromý i veřejný sektor a nadto zahraniční partneři Česka v EU či NATO. Ti akcentují obavu zhmotněnou oligarchickými tendencemi narušující férovou soutěž a podnikání. Kam to vše vede vidíme třeba v odchodu nadnárodních firem a investorů ze Slovenska a Maďarska.

Premiér Babiš dostává Česko na radar mezinárodního zájmu, ale očividně jinak, než si představoval. Šéf ANO doposud zřejmě nepochopil, že široká veřejnost zastoupená občanským, soukromým a veřejným sektorem má právo politikům v průběhu výkonu jejich mandátu promlouvat do agendy a diskutovat s nimi o možných legislativních a systémových změnách. Politici nejsou svrchovanými vládci, ale zástupci občanů placeni z našich daní.

□ A leaked document is reviving fears of conflicts of interest in both Prague and Brussels, @POLITICOEurope writes.<https://t.co/m1m5NhXaPb>

— Transparency International □□ (@Transparency_CZ) February 6, 2026

Zpátečnickou cestu přeměny společnosti na principech autoritářských režimů nesmíme rozhodně v Česku dopustit.

Nejdemokratičtější řešení současných nebezpečných snah o uchvácení státu jsou bezpochyby všechny nadcházející volby a aktivní zájem občanů o věci veřejné. Nevzdávejme se, protože jak praví klasik, největší tma je před úsvitem.

Autorem komentáře je David Kotora.

Projekty a kauzy: Střet zájmů Andreje Babiše

<https://www.transparency.cz/babis-se-boji-soucasneho-spolecenskeho-systemu-proto-se-snazi-o-ovladnuti-statu>